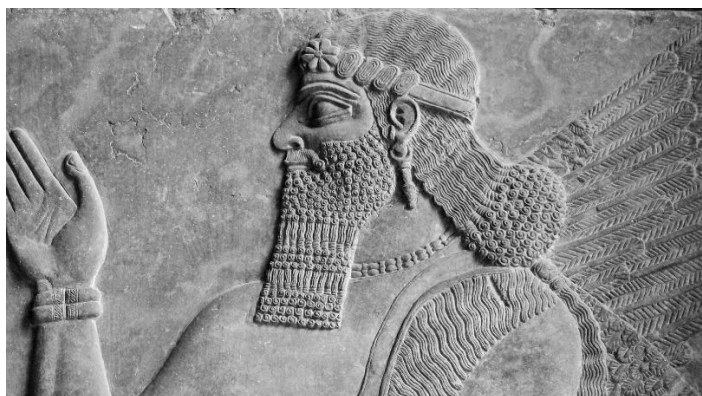

1. De grote vraag: welke van de twee wegen ga je?

Hoe komt het dat Oekraïne zich nu al 3,5 jaar met hand en tand blijft verzetten tegen overheersing door Rusland? Waarom zou het zo erg zijn om onder het gezag van Rusland te komen? Wat daar erg aan is voor de mensen in Oekraïne, dat blijkt in de gebieden die door Rusland zijn veroverd. De Russische overheid doet er alles aan om deze mensen te beroven van hun identiteit. Hun Oekraïense identiteit moet langzaam verdwijnen en daar moet een Russische identiteit voor in de plaats komen. Dat merk je bijvoorbeeld aan de taal: het Oekraïens wordt vervangen door het Russisch. En de schoolboeken worden ook vervangen: kinderen krijgen nu een Russische visie op de geschiedenis, op de cultuur, noem maar op.

Ik moest hieraan denken omdat in Daniël 1 precies datzelfde principe wordt beschreven: jonge mensen bij wie de Joodse identiteit wordt vervangen door een Babylonische identiteit. Wat is er aan de hand? Koning Nabukadnezar II van Babylonië (zie afbeelding) heeft Jeruzalem aangevallen en ingenomen. Hij heeft de stad nog niet verwoest, dat gebeurt 19 jaar later, in 586 voor Christus. Dan gaat de stad in vlammen op en wordt de bevolking meegenomen naar Babel. Maar dat is nu nog niet zo. De stad blijft nog overeind en de bevolking mag er blijven wonen. Niet alle schatten worden uit de tempel geroofd, maar een déél. Alleen: de koning bepaalt wél dat een aantal jongens uit de elite naar Babel moeten komen om daar een hoge opleiding te krijgen aan het hof. Dat lijkt natuurlijk een hele eer voor die jongens, een enorm voorrecht. Het zijn in feite tieners, ze zijn een jaar of veertien. Maar er zit een flink addertje onder het gras. Want wat wil de koning precies? Hij wil dat deze Joodse jongens de nieuwe rolmodellen worden voor het volk Israël. Daarom moeten het zijn (vers 4): 'jongemannen zonder enig gebrek, knap van uiterlijk, bedreven in alle wijsheid, ervaren in wetenschap, helder van verstand, en die in staat waren dienst te doen in het paleis van de koning'. En wat moet er gebeuren? Zij moeten onderwezen worden 'in de geschriften en de taal van de Chaldeeën'. Het woord 'Chaldeeën', dat betekent hier hetzelfde als 'Babyloniërs'. Als je het goed leest, wordt hun hele Joodse identiteit afgebroken. Het gaat hier over de 'geschriften van de Chaldeeën' (oftewel: de schoolboeken), en de taal van de Chaldeeën. Maar er gebeurt nog meer. De koning zelf bepaalt wat deze jongens gaan eten. Dus ook qua voedsel moeten ze Babylonisch worden. In vers 5 staat dat ze in drie jaar zó moeten worden 'opgevoed dat ze aan het eind daarvan in dienst konden treden van de koning'. Dus dat is het vierde: behalve de geschriften, de taal en het voedsel krijgen ze ook een Babylonische opvoeding. En er gebeurt nóg iets, dat is het vijfde: ze krijgen andere namen. De namen Daniël, Hananja, Misaël en Azarja worden als het ware uitgewist, en daarvoor in de plaats komen de namen Beltsazar, Sadrach, Mesach en Abednego. En je moet daarbij even bedenken: die Babylonische námen verwijzen naar Babylonische góden. Zo verwijst de naam Beltsazar naar de god Bel, de hoofdgod van de Babyloniërs. Dus de koning probeert ook het geloof van deze jongens uit te wissen. Intussen wonen ze in een schitterend paleis, met gigantische luxe. Ze hebben een geweldige carrièreperspectief. Dus wat ligt er nu méér voor de hand, dan dat je daar gewoon helemaal in

méégaat? Dat is toch het meest logisch? Wie krijgt er nou zó'n geweldige kans?!

Ja, maar intussen...! Koning Nabukadnezar heeft zijn eigen agenda. Straks zullen deze jonge, knappe, frisse leiders worden ingezet om aan het volk Israël te laten zien: 'Zie je wel? Het kan héús wel! Als Jood kun je toch gerust meegaan met die hele Babylonische cultuur en met de Babylonische godsdienst? Kijk maar: deze jonge, knappe, slimme intellectuelen doen het óók!' Wat je hier ziet, in Daniël 1, dat is de gróte vraag, waar de hele geschiedenis door ieder mens mee te maken heeft. Welke weg ga je? Ga je de makkelijke weg? Laat je je meedrijven met de grote stroom? Laat je je identiteit bepalen door je omgeving, door de mensen om je heen, door de cultuur, door de mode, door wat iedereen doet? Die weg is zó verleidelijk! Het lijkt de weg van het grote geluk.

Of ga je de weg van God? Laat je jezelf níét meeslepen? Maak je een statement door jezelf helemaal te geven aan je hemelse Vader, je Schepper en je Heer?

2. Door de goede keus wordt een steen verlegd

Dat is wat er hier gebeurt! Daniël en zijn vrienden, ze maken een statement. Niet dat ze op alle fronten dwars gaan liggen. Of dat ze alles gaan saboteren. Ze willen best die boeken lezen, en die taal leren, en de gewoontes en de cultuur. En als het moet willen ze ook wel naar een nieuwe naam luisteren. Maar één ding gaat te ver: dat is dat Babylonische voedsel. En waarom gaat nou te ver? Omdat in de hele Oudheid vlees werd geofferd aan de afgoden. Daarna werd het verkocht en gegeten. En wijn werd ook aan de goden geofferd en daarna verkocht en gedronken. Dus met name om déze reden zeggen Daniël en zijn vrienden tegen Aspenaz, het hoofd van de hovelingen: 'Mijnheer Aspenaz, wij kunnen dit niet. Help ons, alstublieft.'

Ik vind dat zó mooi beschreven in vers 8, moet je eens kijken: 'Daniël nu nam zich in zijn hart voor zich niet te besmetten met de gerechten van de koning of met de wijn die hij dronk. Daarom verzocht hij het hoofd van de hovelingen of hij zich niet zou hoeven te verontreinigen.'

Dus bij Daniël komt dit echt van binnenuit. Hij 'nam zich voor in zijn hart...' Daniël houdt van zijn God en daarom móét hij ermee naar buiten komen. In feite zou je kunnen zeggen: Daniël doet hier belijdenis van zijn geloof. En dat is niet ongevaarlijk. Want kijk maar hoe Aspenaz reageert in vers 10: 'Ik ben bevreesd voor mijn heer de koning, die uw eten en uw drinken heeft vastgesteld.' 'Straks zien jullie er minder goed uit dan de andere jongens en dan krijg ik het op mijn brood!'

Nu heeft Gód ervoor gezorgd dat Aspenaz een warm hart had voor Daniël. Dat staat in vers 9: 'God gaf Daniël genade en barmhartigheid bij het hoofd van de hovelingen.' Maar Daniël kon niet weten hoe Aspenaz zou reageren. Die had ook vreselijk kwaad kunnen worden. Maar Daniël laat zich niet leiden door angst. Aspenaz wel, die is bang voor de koning. Maar Daniël niet. Daniël laat zich niet leiden door angst, maar door vertrouwen. Aspenaz geeft geen toestemming voor een ander dieet. Maar Daniël laat het er niet bij zitten. Hij gaat gewoon dóór. Hij vraagt aan een lagere ambtenaar, iemand die alleen voor hun groep is aangesteld, om de proef op de som te nemen: tien dagen lang alleen maar plantaardig voedsel.

En die lagere ambtenaar, die 'kamerheer' (zo wordt hij genoemd), die gaat mee! Hij doet het! Tien dagen alleen water en plantaardig voedsel. En wat is het resultaat? De vier jongens bláken van gezondheid, méér dan de anderen.

Als Daniël zijn geloof belijdt, als hij ermee naar buiten komt, dan doet hij dat niet uit angst, maar uit vertrouwen. En dat is precies de kern van belijdenis doen: jezelf toevertrouwen aan God. Of, misschien beter gezegd: naar buiten toe uitspreken dat je jezelf al eerder aan God hebt toevertrouwd. Zoals de Here Jezus, als Hij op deze aarde rondloopt, mensen roept: 'Volg Mij! Kom maar achter Mij aan.' De Here Jezus vraagt maar één ding: vertrouwen. Geloof. In de Bijbel is dat één woord: geloof is vertrouwen.

Als Daniël gedacht had: 'Weet je wat? Laat ik gewoon maar niet te moeilijk doen met dat eten. Ach, wat maakt het eigenlijk ook uit wat je eet?' – als hij dát gedacht had, dan hadden wij nooit van

Daniël gehoord. Maar juist omdat Daniël wél een stap naar voren gezet heeft, en wél zijn geloof heeft uitgesproken, dáárom lezen we nog over hem, 2600 jaar later!

Er is een liedje van Bram Vermeulen, dat ook gezongen wordt door Stef Bos en andere zangers, dat gaat over een steen in een rivier. Als die steen altijd zo blijft liggen, blijft de rivier altijd stromen op dezelfde manier. Maar als die steen wordt verlegd, dan krijgt de rivier voorgoed een andere loop. Je zou kunnen zeggen: door de kracht van God heeft Daniël een steen verlegd, en daardoor is het water van de geschiedenis anders gaan stromen. En dat jullie vandaag 'Ja' zeggen tegen God, dat komt door de Heilige Geest. Door de kracht van die Heilige Geest hebben jullie vandaag jullie steen verlegd. Voorgoed. En daardoor stroomt het water ook in jullie leven anders dan dat het eerder stroomde. Want je bent een kind van God, gekocht en betaald door Jezus Christus, die ook voor jullie is gestorven en opgestaan. Er is een steen verlegd en daardoor zal de stroom nooit meer dezelfde weg gaan.

3. Jouw goede keus betekent zegen voor de wereld

Maar hoe gaat het dan verder? Je zou kunnen denken, dat Daniël en zijn vrienden dus meer afstand nemen van die Babylonische cultuur, van het hof en van de hele samenleving. Je zou verwachten dat ze door deze actie van hen mínder kunnen betekenen voor de samenleving om hen heen. Maar het verrassende van dit bijbelgedeelte, dat is: dat ze niet mínder gaan betekenen, maar juist méér! Want God Zelf zegent de weg die zij gaan! Kijk maar mee, in vers 17: 'Aan deze vier jongemannen nu gaf God kennis en verstand van allerlei geschriften, en wijsheid, en Daniël gaf Hij inzicht in allerlei visioenen en dromen.'

En vers 20: 'In alle zaken waar het aankomt op een wijs inzicht, waarover de koning hen ondervroeg, vond hij hen tienmaal beter dan alle magiërs en bezweerders die er in heel zijn koninkrijk waren.'

En de klap op de vuurpijl komt in vers 21: 'En Daniël bleef (hij bleef aan het hof) tot het eerste jaar van koning Kores.' Dat wil zeggen dat Daniël ruim 70 jaar topambtenaar geweest is. Onvoorstelbaar! En hij heeft zelfs nog een wisseling in regime meegemaakt! Want het rijk van de Babyloniërs werd overwonnen door de Meden en de Perzen. En koning Kores was koning van de Meden en de Perzen. Dus blijkbaar hebben de Meden en de Perzen Babel veroverd en toen gehoord: 'Er is daar aan het hof iemand, die is zó wijs, en hij weet zóveel en hij is zó betrouwbaar, vanwege zijn geloof'. Kennelijk waren ze zó onder de indruk van Daniël dat ze hem óvergenomen hebben, overgenomen van de Babyloniërs. Dus Daniël heeft door zijn actie als jonge knul, als tiener, niet minder betekend voor de samenleving. Nee, hij heeft oneindig veel méér betekend! Zijn trouw aan God, dat was een enorm geschenk aan de wereld, want doordat hij trouw was kon God door hem heen werken. Doordat hij zich openstelde voor de God van Abraham, Izak en Jakob, voor de God van Israël, daarom kon de Heilige Geest in hem werken, en zo kon hij van enorme betekenis zijn.

Heb je het zo weleens bekeken? Jouw grootste geschenk aan de wereld, aan de mensen in jouw omgeving, is je trouw aan God. Misschien denk je weleens, 's morgens: 'Ik ga nu maar niet bidden, want ik moet mensen gaan helpen.' Of het lukt steeds maar niet om uit de Bijbel te lezen, want ja, je moet er voor íedereen zijn. Of je denkt: 'Nou, weet je wat, ik doe niet zo moeilijk met mijn principes, ik doe wel wat water in de wijn, want ja, ik moet toch ook helpen.' Maar altijd als je dit soort keuzes maakt, is dat het paard achter de wagen. Het grootste geschenk wat jij kunt geven aan jouw omgeving, dat is: jouw trouw aan God. En daarom is dit zo'n belangrijke dag: jullie ja-woord. Het is een

heerlijke dag. Er is feest in de hemel en er mag ook op aarde feest gevierd worden. Want jullie ja-woord is fantastisch nieuws: in de hemel en op aarde.

Een poosje geleden keek ik naar een aflevering van *Het verhaal van Amsterdam*. Dat ging over de 19^e eeuw. Rond 1800 werd Amsterdam helemaal leeggeroofd door de Franse troepen. En toen Napoleon was verslagen en de Fransen weg waren, bleef de stad berooid achter. Maar wat deed het stadsbestuur in de tientallen jaren daarna? Ze deden niets! Helemaal niets! De armoede werd steeds groter en groter. De huizen werden zó slecht dat ze spontaan instortten. Overal waren ziektes en mensen stierven bij bosjes. Bovendien was er overal uitbuiting en kinderarbeid.

En toen kwam Piet van Eeghen in actie (*zei foto uit 1857, hij was hier 41 jaar oud*). Hij stamde uit een rijke familie. Hij had dus geld en zijn familie had overal contacten. Dat hielp. Want Piet van Eeghen nam op allerlei terreinen initiatieven.

Toen de cholera door de stad was getrokken en overal slachtoffers had gemaakt, richtte Piet van Eeghen, samen met een paar anderen, de Vereniging voor Ziekenverpleging op. Jonge protestantse vrouwen werden opgeleid tot de eerste geschoolde verpleegkundigen van Nederland. Zij gingen naar mensen thuis, in

feite de eerste wijkverpleging.

En er werd een ziekenhuis gesticht, het

Prinsengrachtziekenhuis.

Piet van Eeghen zorgde ook voor huisvesting voor arbeiders. Ze kregen woningen die voor die tijd ongekend luxe waren. De elite van die tijd vond het maar belachelijk.

Van Eeghen zorgde ook voor opvang van prostituees die wilden uitstappen en een nieuw leven beginnen. En hij liet het Vondelpark aanleggen, zodat Amsterdammers konden opademen in een stuk groen. Hoe kwam Van Eeghen erbij om dit allemaal te doen? Zijn motivatie lag in zijn geloof. Hij was lid van een kleinere protestantse kerk, de Doopsgezinden. Over zijn leven is een proefschrift verschenen, dat heet: *Geld, geloof en goede vrienden*. Zijn geloof was de bron, door het geld was het mogelijk en door de goede vrienden kon het doorgaan.

Natuurlijk, er zijn ook mensen die zonder geloof geweldige dingen doen. Ook in Amsterdam was Piet van Eeghen niet de enige die zulke mooie dingen deed. Gelukkig niet! Laten we daar duidelijk over zijn: het gaat hier niet om een soort wedstrijdje wie het meeste goed doet. Maar wat de Bijbel hier laat zien, dat is hoe God werkt. Dat als je in vertrouwen jezelf aan Hem geeft, dat Hij dan Zijn zegen geeft: Zijn zegen voor jouzelf, en dóór jou heen Zijn zegen voor je omgeving.

Betekent Gods zegen dat altijd alles goed gaat? Nee, dat niet. Zegen kan ook betekenen, dat je in de allermoeilijkste omstandigheden merkt dat je niet alleen bent, dat Hij bij je is. Zegen is uiteindelijk ook: dat je weet waar je bestemming is. Dat Hij eeuwig leven geeft.

Vandaag zeggen jullie 'ja' tegen God. Je identiteit wordt niet bepaald door alle mensen om je heen, maar door je hemelse Vader. Vandaag wordt er een steen verlegd. En ik kan het alleen maar uit het diepst van mijn ziel zeggen, ook tegen u, jou, wie je ook bent: vertrouw je toe aan God, opnieuw, of misschien wel voor de eerste keer in je leven. Want jouw trouw aan God is het aller-, allermooiste geschenk dat jij ooit aan deze wereld kunt geven. Amen.